

Příklad dobré praxe OSV

Patronát devátáků nad prvňáky – Jan Vrtiška – ZŠ Vrané nad Vltavou

Zhruba před 5 lety jsme se rozhodli v rámci podpory rozvoje vztahů vyzkoušet pro nás nezvyklou akci – celoroční patronát devátáků nad prvními třídami. Trochu jsme se báli reakce devátáků, ale byli jsme příjemně překvapeni nejen jejich chováním při samotných akcích, ale i při jejich přípravě.

Patronát se skládá z pravidelných, každoročně se opakujících akcí a z aktivit, které jsou specifické pro konkrétní devátou třídu a vycházejí z její kreativity a fantazie.

Mezi pravidelně se opakující akce patří:

- Zápis do 1. třídy, kterého se jako pomocníci zúčastňují žáci 8. tříd, budoucí patroni;
- Vítání prvňáčků 1. školní den, kdy je devátáci odvádějí do jejich třídy a zpříjemňují jim první chvíle ve škole; v některých letech se podaří i to, že devátáci připraví pro prvňáčky nějaký dárek;
- Společné sázení stromů – každoročně na konci září probíhá společné sázení stromů buď v blízkosti školy, nebo v jiných vhodných prostorách obce; následně mají prvňáci za úkol se o své stromky starat;

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Třídění odpadu – deváťáci vždy někdy (nejčastěji v říjnu) učí formou her nebo divadel prvňáky třídít odpady – někdy je akce spojena s oslavou Halloweenu (deváťáci pak představují dobré i zlé duchy);
- Podzimní soutěžní stezka – obsahuje podzimní aktivity (drakiáda, vlaštovkiáda, pečení brambor, tahy ptáků, opadávání listů, ...);
- Mikuláš – deváťáci se přestrojí za Mikuláše, anděly a čerty a dávají prvňákům nadílku (je nutno dávat pozor na to, aby nebyly masky i chování některých deváťáků přehnaně drsné); charakteristiky prvňáků připraví jejich třídní učitelka;
- Slovní hodnocení – v pololetí čtou deváťáci prvňákům slovní hodnocení, které jim připraví třídní učitelka;
- Jarní den – jedná se o stezku, na které si prvňáci vyzkouší různé typy tradičních jarních her, ale také se seznámí s jarními přírodními prvky;
- Den Země – deváťáci připraví pro prvňáky soutěžní stezku nebo nesoutěžní stanoviště, na kterých si mohou prvňáci vyzkoušet výrobu papíru, třídít odpady, pochopit koloběh vody, zachraňovat zvířata před požárem; mohou se též naučit chovat v přírodě a v chráněném území, které se i naučí v terénu poznat, ...;
- Slavnosti slabikáře – deváťáci slavnostně předávají prvňákům, kteří se již naučili číst, slabikář;
- Den dětí – u nás probíhá většinou formou olympijských her v tradičních i netradičních disciplínách;
- Branný den – na stanovištích učí deváťáci prvňáky základy zdravovědy, osobní ochrany, topografie, pravidla přežití v přírodě atd.

Jako příklady specifických akcí je možno uvést:

- Vodnicko-ořechové slavnosti – jednalo se o akci, při které byl propojen projekt Vltava s projektem Zahrada poznání a prožitků a s Ořechovými slavnostmi.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Deváťáci představovali vodníky z Vltavy, kteří seznámili prvňáky s tím, že je v prostorách školy ukrytý poklad a protože jsou šikovnými prvňáky, že si ho zaslouží najít. Do ořechových skořápek ukryli deváťáci zašifrovanou zprávu o tom, kde je poklad ukryt a prvňáci museli tyto skořápky najít (ořechy byly zavěšeny ve třídě nebo v jejím okolí) a následně šifru vyluštit. Pokladem byla ořechová buchta, kterou pro prvňáky deváťáci upekli z ořechů vyrostlých na školní zahradě. Buchta byla ukryta na školní zahradě;

- Cedulky na šatny – Deváťáci vyrobili prvňákům v rámci hodin informatiky ozdobné cedulky na šatnové skřínky;
- Svátek zvířat – Prvňáci zazpívali ve zvířecích maskách deváťákům písničku ke svátku zvířat;
- Divadlo – Prvňáci zahráli deváťákům, krátké divadýlko (ve kterém se pochlubili s tím, co se již naučili) – vhodná je např. opera Budulínek od Svěráka s Uhlířem;
- Zimní a vánoční stezka – Deváťáci připravili pro prvňáky (případně i pro druháky) soutěžní stezku s úkoly týkající se zimy i Vánoc – vaření přírodního čaje, stavba sněhuláka nebo sněhového sloupu (mostu), zdobení stromku pro zvířátka, vánoční zvyky, zimní týmové lyžování,);
- Dort – Deváťáci v rámci pracovních činností upekli pro prvňáky dort – tato akce se dá spojit s čtením pololetního hodnocení.

Řada aktivit (hlavně různé soutěžní i nesoutěžní stezky) byla nakonec realizována nejen pro 1. třídu, ale pro celý první stupeň.

Zajímavou variantou, kterou jsme ale zatím na naší škole nevyzkoušeli, je patronát 5. třídy nad předškoláky v MŠ, který dále pokračuje v 6. třídě (patronát nad prvňáky), v 7. třídě (patronát nad druháky), v 8. třídě (patronát nad třetáky) a v 9. třídě (patronát nad 4. třídou). Výhodou tohoto modelu je to, že vztahy mezi žáky se budují po dobu 5 let a je zapojena celá škola.

